ефективності. Завдяки великій кількості творчих вправ і чітких інструкцій вона допомагає учням подолати психологічні бар'єри, розвинути навички імпровізації та природно засвоїти синкоповане ритмічне мислення. Методичні напрацювання становлять важливий ресурс для викладачів естрадно-джазового вокалу та дають позитивні результати у процесі професійної підготовки студентів у закладах вищої мистецької освіти України.

Список використаних джерел:

1. Дрожжина Н. В. Вокальне мистецтво естради: історія, теорія, практика : навч. підручник для здобувачів ступеня магістра закладів вищої освіти культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» спеціалізації «Музичне мистецтво естради» / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського Харків : Естет Принт, 2019. 336 с.
2. Bob Stoloff. Body Beats. Advance Music. 2009. 105 p.
3. Bob Stoloff. Rhythmania! Copyright. United States of America, 2014. 67 p.
4. Bob Stoloff. Scat! Vocal Improvisation Techniques. New York, 1996. 128 p.
5. Bob Stoloff. Imusic-School. URL: https://bobstoloffmusic.com/more-about-bob (дата звернення: 09.05.2026).

УДК 78.071.2:78.031.4(477)

Москвічова Юлія,
доцент кафедри музичного та перформативного мистецтва,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1303-8951

ТЕНДЕНЦІЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В СУЧАСНОМУ ЕСТРАДНО-ВОКАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ УКРАЇНИ: ФОЛЬКЛОРНИЙ АСПЕКТ

У сучасних соціокультурних умовах, що характеризуються одночасним впливом глобалізаційних процесів і посиленням національної самоідентифікації, особливої актуальності набуває проблема збереження та репрезентації національної ідентичності в мистецтві. Естрадно-вокальне мистецтво як динамічна та масова форма музичної культури активно реагує на ці виклики, інтегруючи елементи традиційної культури у сучасні мистецькі практики. У цьому контексті виконання української пісні в естрадному вокалі постає як процес взаємодії автентичних українських елементів із глобальними музичними тенденціями. Виконавці активно залучають техніки, характерні для естрадного співу, зокре-

ма мікрофонну манеру, динамічну подачу, елементи імпровізації, варіювання регістрів, водночас прагнучи зберегти мелодико-інтонаційну природу української народнопісенної традиції, якій притаманні ліризм м'якість звучання та емоційна виразність [3, с. 138].

Сучасне естрадно-вокальне мистецтво України характеризується активним зверненням до фольклорних джерел, що виступають важливим засобом формування та репрезентації національної ідентичності. Фольклор у цьому контексті функціонує не лише як музичний матеріал, а як знакова система, що акумулює культурні смисли, символи та архетипи. Народна пісня як носій національної пам'яті, ментальності та світоглядних орієнтирів українців знаходить відображення в естрадному мистецтві у вигляді обробок, адаптацій, стилізацій, а також слугує підґрунтям для створення авторських композицій [3, с. 138].

Однією з провідних тенденцій є *стильовий синтез,* що передбачає поєднання народнопісенних інтонацій, традиційної вокальної манери та інструментарію з сучасними музичними напрямами – роком, поп-музикою, етно- та world music. Такий синтез формує нові моделі художнього висловлювання, у яких національна традиція набуває актуалізованого звучання. Стилізація під фольклор реалізується в авторських творах, що відтворюють народну традицію як на інтонаційному, так і на сюжетно-образному рівнях, що яскраво простежується у творчості Христини Соловій чи гурту KOZAK SYSTEM. Народнопісенна символіка (зозуля, калина, верба, віночок) активно використовується сучасними авторами, забезпечуючи культурну впізнаваність творів. У виконавській практиці застосовуються автентичні інструменти (трембіта, сопілка, бандура) та специфічні вокальні прийоми, що створює ефект автентичності й поглиблює зв'язок із традиційною культурою, як це засвідчує творчість ONUKA, DakhaBrakha, Go_A та ін. [3, с. 139]. Артисти поп-індустрії почали створювати музичні композиції з характерними ознаками фольклорних стилів, обирати усталені приклади найкращих зразків української мелодії. Масмедійний простір, зокрема індустрія телекомунікаційного виробництва (хіт-паради, музичні телеканали, Всеукраїнські та Міжнародні фестивалі) відіграє важливу роль у популяризації творів сучасних українських виконавців, серед яких: «ВВ», «Океан Ельзи», «Плач Єремії», «Скрябін», «Тартак», ТНМК» та ін.

Показовими в контексті різних моделей репрезентації національної ідентичності є творчі практики гуртів «Очеретяний кіт» та «ДахаБраха».

Гурт «Очеретяний кіт» репрезентує напрям, у якому поєднуються елементи авторської пісні, року та фольклору з домінуванням камерності звучання, поетичної рефлексії та інтонаційної делікатності. Фольклорні

мотиви інтегруються органічно, зберігаючи відчуття автентичності та сприяючи осмисленню національної ідентичності як особистісного і культурного феномену. Колектив, заснований Костянтином Бушинським в 1995 р., сформувався як цілісне художнє явище наприкінці 1990-х рр., коли до гурту долучились Роман Кріль (голос, гітара) та Микола Доляк (голос, гітара, флейта). Репертуар гурту складається як з творів подільських авторів, таких як А. Секретарьов, Р. Кріль, М. Доляк, П. Нечитайло, О. Сухарьов, Б. Куценко, так і з інтерпретацій українських народних пісень, зокрема чумацьких. Гурт є переможцем фестивалю «Червона рута» у номінації «Акустична музика», учасником фестивалей «Шешори», «Мазепа-фест», «Країна мрій», «Арт-поле», «Козак-фест», «Славське рок-фест», «Лудинє» (Косів) та ін. В 2016 р. до 20-річчя творчої діяльності колектив презентував альбом-книжку «20 КРОКІВ», до якого увійшли 14 треків. В оформлені книжки з есе-нарисами про історію створення пісень взяли участь фотомитці та художники України, з якими музиканти співпрацюють, адже гурт протягом років є невід'ємною музичною складовою різноманітних художніх та фото пленерів. З 2014 р. гурт є частиною «Музичного Батальйону» – волонтерської організації, яка підтримує Збройні Сили України і де представлені такі гурти, як: «Гайдамаки», «Тінь сонця», «Друже музико» та ін.

Водночас гурт ДахаБраха репрезентує іншу модель роботи з традиційним матеріалом. Колектив сформувався в межах театрального середовища та відомий своєю унікальною стилістикою, яку самі музиканти визначають як «етно-хаос». Їхня творчість базується на активному використанні автентичного фольклору, який поєднується з елементами різних музичних культур світу. Гурт використовує українські народні пісні, записані учасниками гурту та їх колегами у фольклорних експедиціях у різних регіонах України. Пісні, виконувані в автентичній манері, поєднуються зі звучанням низки інструментів із різних куточків світу та елементами різних жанрів (мінімалізм, хіп-хоп, соул, блюз). Важливими складовими є сценічна виразність, візуальна естетика, театралізованість, експериментальний підхід до аранжування, що забезпечують ефективну репрезентацію української культурної традиції у глобальному мистецькому просторі. З концертами музиканти з'являлись на найвідоміших фестивалях світу – Glastonbury, Roskilde festival, Bonnaroo, Lowlands, Womad, WOMADelaide, WOMEX, Sziget, Fusion, GlobalFEST, Helsinki Festival, Med, Mundial, Oslo World Music Festival, Pohoda, Rudolstadt, Cinars, Dublin World Music Festival, Ethno Port та інших музичних подіях в усьому світі.

Порівняльний аналіз діяльності зазначених колективів дозволяє виокремити різні *моделі репрезентації національної ідентичності:* від

інтимно-ліричної, спрямованої на внутрішнє переживання традиції, до експериментально-сценічної, орієнтованої на широку аудиторію та міжкультурну комунікацію.

Ще однією важливою тенденцією є *актуалізація культурної пам'яті,* що реалізується через звернення до традиційних текстів, образів і символів. У цьому процесі музика виступає як механізм передачі культурного досвіду, забезпечуючи тяглість традиції. Водночас спостерігається тенденція до глобалізації національного звучання, за якої український фольклор інтегрується у світовий музичний контекст зі збереженням власної самобутності. Це сприяє не лише популяризації української культури, але й формуванню її сучасного іміджу на міжнародній арені. Вагома роль в цьому контексті належить фестивальному руху, оскільки такий формат сприяє не лише збереженню окремих зразків нематеріальної спадщини, а й формуванню спільного культурного простору, у якому відбувається обмін досвідом, переосмислення традицій і творення сучасних мистецьких практик [4, с. 112].

Отже, сучасне українське естрадно-вокальне мистецтво XXI століття демонструє виразні тенденції репрезентації національної ідентичності через фольклорний компонент. Ключовими з них є стильовий синтез, актуалізація культурної пам'яті та інтеграція у глобальний культурний простір. Аналіз творчості сучасних музичних колективів засвідчує різноманітність художніх стратегій осмислення традиції, що забезпечує водночас її збереження та оновлення національного культурного коду.

Список використаних джерел:

1. Кочержук Д. В. Український фольклор і популярна музика XX–XXI століття: вплив технологій звукозапису на формування дискографії продукції у культурологічних та мистецтвознавчих парадигмах. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія*. 2024. Вип. 28. С. 77–86. DOI: https://doi.org/10.34079/2226-2830-2024-14-28-77-86

2. Москвічова Ю. О. Діалог культур як основа сучасного мультикультурного соціуму в умовах культурної глобалізації. *Мистецтво в культурі сучасності: теорія і практика навчання* : збірник наукових праць ВДПУ імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2023. Вип. 2. С. 47–54. DOI: https://doi.org/10.31652/3041-1017-2023(2)-06

3. Цап Г. В., Ковальчук М. М., Єфименко Н. М. Інтерпретація української пісні в сучасному естрадному вокалі як чинник формування національного стилю. *Слобожанські мистецькі студії*. 2025. Вип. 3 (09). С. 137–140. DOI: https://doi.org/10.32782/art/2025.3.25

4. Moskvichova Yu. O. Cultural memory and art: transformations of folklore heritage in the era of globalization. *Culture and Art as Means Shaping National Identity (March 4–5, 2026, Riga, the Republic of Latvia)* : international scientific conference. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2026. P. 109–113. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-667-6-28